

PREMI EDEBÉ DE LITERATURA JUVENIL

LA TOMBA D'AURORA K.

PEDRO RIERA

edebé

periscopi

**LA TOMBA
D'AURORA K.**

**PREMI EDEBÉ
DE LITERATURA
JUVENIL**

PEDRO RIERA

LA TOMBA D'AURORA K.

PREMI EDEBÉ
DE LITERATURA
JUVENIL

edebé

Novel·la guanyadora del Premi Edebé de Literatura Juvenil,
segons el veredict del jurat format per: Xavier Brines, Victoria
Fernández, Anna Gasol, Rosa Navarro i Robert Saladrigas.

Títol original: *La tumba de Aurora K.*

© Pedro Riera, 2014

Agència Sandra Bruna

© Edició: EDEBÉ, 2014

Passeig de Sant Joan Bosco, 62

08017 Barcelona

www.edebe.com

Atenció al client 902 444 441

contacta@edebenet

Direcció de Publicacions: Reina Duarte

Editora de Literatura Infantil i Juvenil: Elena Valencia

Disseny de la col·lecció: César Farrés

Fotografia de la coberta: Getty Images

Fotografia de l'autor: Violeta Montaner

© *Traducció:* Elisenda Vergés-Bó

1a edició, març 2014

ISBN 978-84-683-1249-1

Dipòsit Legal: B. 2811-2014

Imprès a Espanya

Printed in Spain

Qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra només pot ser realitzada amb l'autorització dels seus titulars, llevat d'excepció prevista per la llei. Adreceu-vos a CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos) si necessiteu fotocopiar o escanejar fragments d'aquesta obra (www.conlicencia.com; 91 702 19 70 / 93 272 04 45).

Per a l'Aliénor.

Capítol u

El cotxe de lloguer no va arrencar. EL'àvia hauria interpretat l'accident com un mal auguri i ens hauria tractat de convèncer per tots els mitjans que oblidéssim aquell assumpte i tornéssim a casa. I ella tenia bon instint per a aquestes coses. Però l'àvia no hi era, i nosaltres no teníem cap intenció d'abandonar. El pare va agafar la motxilla i el maletí del seient del darrere del cotxe, i em va passar la meva bufanda.

—Som-hi, Anna —va dir—. Hi anirem caminant.

El cementiri es trobava fora del poble, a uns vint minuts a peu per una carretera de terra que avançava en línia recta entre camps coberts de gebre pels quals voleiaven, sorolloses, les cornelles. El terra estava ple de tolls glaçats, de mides diferents, amb una temptadora capa de gel blanquinosa. En general, m'encanta trepitjar-los i notar com el gel s'esquerda sota la sola de la sabata; però aquell dia no en vaig trepitjar cap. Volia demostrar al pare que era capaç de comportar-me amb la maduresa que requeria la situació.

Entre la boira vam distingir els murs del cementiri, que amb la llum esmorteïda de l'alba, tenien un aspecte

sinistre. Em vaig girar cap al pare. Ell em va somriure. Els seus ulls estaven d'un blau claríssim i irradiaven la seva parsimònia habitual.

Era un cementiri antic i ombrívol.

L'heura ho havia envaït tot; s'enfilava fins a les capçades dels arbres i ja havia devorat la majoria de les làpides. Només un parell de creus altes i l'estàtua d'un àngel, que plorava desconsolat sobre una tomba, resistien en part la voracitat de la vegetació.

El pare va treure el plànol que li havien enviat per correu electrònic i el va desplegar. Després de consultar-lo, va mirar al seu voltant i em va conduir per una petita sendera amb l'asfalt clivellat. A través d'un vell arc de pedra, vam accedir a un espai més modern i més ben cuidat, ampli i sense arbres. L'herba amb prou feines tenia uns centímetres d'alçada, i hi havia flors de plàstic i ciris consumits sobre algunes tombes.

Els nínxols estaven situats al fons.

A mesura que ens hi acostàvem, vaig notar que el pare accelerava el pas. En arribar a l'últim passadís, va tornar a consultar el plànol. Va avançar a poc a poc, amb la mirada fixa en els nínxols que ocupaven la tercera filera comptant des del terra. Es va aturar al davant d'un que cridava l'atenció perquè, a la làpida, el cognom hi apareixia representat només per una inicial: «Aurora K.».

Es va quedar amb la vista clavada en la inscripció una bona estona.

Tot d'una, van sonar unes veus i uns riures.

Em vaig tombar cap a l'arc de pedra i hi vaig veure aparèixer dos homes abillats amb unes granotes de color

blau. El més gran tenia els cabells blancs i portava una escala de mà a l'espatlla. El seu company era molt més jove; s'havia recollit els cabells en una cua de cavall i traguava una caixa d'eines que semblava molt pesant. Els seguia un tercer home, alt i prim, vestit amb americana i corbata, i amb un anorac blau marí descordat a sobre. Subjectava una carpeta marró a la mà.

Ens vam quedar observant com s'apropaven. Ells s'havien adonat de la nostra presència i ara estaven seriosos i callats. L'home de la carpeta marró es va avançar als darrers metres. Anava ben afaitat i feia olor de colònia. Ens va dir bon dia i va estrènyer la mà del pare enèrgicament, mentre li preguntava:

—Mike Peterson?

—No. Sóc Stefan Malnik. Jo m'encarregaré de prendre les mostres.

—Cap problema. Els papers estan en regla. Què li sembla si procedim?

El pare va assentir.

L'home dels cabells blancs va repenjar l'escala al costat del nínxol d'Aurora K. i la va subjectar amb força. El seu company va pujar-hi amb un gran martell i un cisell. Amb molta cura, va començar a picar la tira de ciment que fixava la làpida de marbre al nínxol per tot el perímetre. Els cops eren rítmics. El silenci en què ens manteníem es veia interromput de tant en tant per les ordres de l'home dels cabells blancs, que deia al seu ajudant que tustés més fluix o li recordava que no variés l'angle del cisell. Una pluja de petites pedres rebotava sobre el paviment. Una d'aquestes va redolar fins als meus peus i va quedar en equilibri

sobre la punta de la sabata. L'estava observant, quan va sonar un cruixit fort. Vaig alçar la vista a temps de veure com un tros de la làpida de marbre es precipitava al buit i s'esmicolava en topar al terra. El pare em va passar el braç per darrere de l'esquena i em va estrènyer l'espatlla, reconfortant-me.

El jove del martell va mirar el seu company, com disculpant-se, i quan aquest va fer un gest afirmatiu, va acabar de treure la làpida a cops de martell, sense cap delicadesa. Després, va agafar el taüt que hi havia dins i el va estirar amb força. Entre tots dos el van baixar i el van dipositar als nostres peus. Era un taüt sense anses ni guarniments, de fusta de pi, i força deteriorat per la humitat.

L'home dels cabells blancs va treure un punxó de pota de cabra de la caixa d'eines i el va encaixar sota la tapa del taüt. Llavors, em va mirar un instant, i tot seguit es va tombar interrogant cap al pare. Devia pensar que allò no era un espectacle per a una noia de quinze anys. El pare li va indicar amb un gest de cap que continués. L'home va fer palanca, utilitzant el pes del seu cos, i va sonar un cruixit fort. Va haver de repetir l'operació tres cops per deixar anar tots els claus.

Quan van retirar la tapa, se'm va escapar un crit. Una calavera d'expressió furiosa ens mirava de fit a fit al pare i a mi des de les conques buides dels seus ulls. Semblava que ens recriminés amb un udol mut que haguéssim gosat pertorbar-li el repòs. I, tot i que més tard el pare m'ho va negar, jo sé que a ell també el va impressionar, perquè la seva mà es va tancar sobre la meva espatlla amb massa força.

—Estàs bé, Anna? —em va preguntar xiuxiuejant.

—Sí... —vaig dir, però potser no vaig sonar gaire convincent.

—Té el cap una mica decantat cap a nosaltres; per això fa la sensació que ens mira —em va argumentar—. Però només és un esquelet. No pot fer-nos mal.

Jo sabia que tenia raó, i que la impressió que ens cridava es devia al fet que se li havia despenjat la mandíbula. Malgrat tot, m'hauria quedat molt més tranquil·la si l'esquelet d'Aurora K. hagués mirat cap als tres homes que ara ens contemplaven amb cara de circumstàncies. Em vaig amollar del pare i em vaig desplaçar una mica per quedar fora del camp de visió d'aquella odiosa calavera. Només aleshores em vaig adonar que l'esquelet era molt gran; hi cabia just, al taüt, i tenia uns peus enormes.

—Em deixen espai, si us plau? —va demanar el pare a aquells homes.

Tots tres es van apartar un parell de metres enrere.

El pare va deixar el maletí a terra i el va obrir. Mentre n'observava l'instrumental, com decidint què faria servir per prendre les mostres, va ficar la mà molt dissimuladament dins el taüt i va agafar un objecte petit. Era un flascó de vidre. Abans que desaparegués dins la seva mà, vaig poder veure que a l'interior hi havia un paperet enrotllat. Un missatge, em va semblar veure que estava escrit. Els tres homes no es van adonar de res perquè el pare havia tapat la maniobra amb el seu cos. El pols se'm va accelerar. Quin missatge ens enviava Aurora K. des del més enllà? Aleshores, en desplaçar la mirada, vaig descobrir que sota la mà esquerra de

l'esquelet hi havia tres claus en una rodella de ferro.

—Papa... —se'm va escapar, i em vaig trobar que les hi estava assenyalant amb el dit.

Tots em van mirar amb curiositat. Per sort, els tres homes no podien veure les claus des d'on eren perquè el taüt els ho impedia.

—Té uns braços molt llargs —vaig afegir per justificar la meva reacció.

—Vés a fer un tomb, filla —em va dir el pare, i em va picar l'ullet, per indicar-me que ja les havia vist—, potser trigo una bona estona.

El vaig obeir.

Vaig estar passejant amunt i avall, per davant dels nínxols.

Ja no recordava totes les coses horribles que m'havien passat en les darreres setmanes. Em moria d'impaciència per obrir el flascó i començar una investigació, que intuïa fascinant. En aquell moment estava convençuda que acabàvem de trobar les pistes que ens conduïrien fins a un tresor.

Havíem viatjat fins al petit poble de Clayton perquè el pare prengués les mostres d'ADN i esbrinés si aquella dona, Aurora K., era la «mare del meu pare». La biològica. I remarco això de la «mare del meu pare» perquè, per a mi, aquella dona mai no seria la meva àvia. La meva àvia era l'altra, la de tota la vida, la que muntava multitudinàries partides de cartes amb els cosins, la que em feia crestes de pollastre per al meu aniversari, la que ens explicava aquelles històries sorprenents sobre la vida a Turènia abans de la guerra; la dona supersticiosa que tancava totes les finestres de

la casa en ple estiu perquè la terroritzaven els corrents d'aire, la que de nit s'esmunyia al jardí de la seva millor amiga i n'arrencava les hortènsies perquè estava convençuda que portaven mala sort. L'àvia. I cap prova d'ADN ho canviaria. Tant m'era que la seva sang no correués per les meves venes, ni la de l'avi, ni la dels cosins. Ells eren la meva família. Jo era i seria sempre una Pekar.

Però em temo que ja m'estic embolicant.

El pare no es cansa de repetir-me que les històries cal començar-les per l'inici. Jo em deixo portar per l'entusiasme i sovint les començo per la meitat, i després em veig obligada a fer aclariments i més aclariments, i acabo creant tanta confusió que ningú no em segueix. De fet, els meus cosins em tenen prohibit explicar històries perquè diuen que les espatllo. Però això no m'atura. En això també es nota que sóc una Pekar. N'hi ha prou que em prohibeixin una cosa que em vénen més ganes de fer-la.

No obstant això, aquesta història és massa extraordinària per a mi i m'agradaria explicar-la bé. Així que la començaré un altre cop. Des de l'inici. No sé com esteu vosaltres de temps. Per part meva, tinc unes quantes hores per endavant. Em conec i sé que, dels nervis, aquesta nit no aclucaré els ulls. I us prometo que la història val la pena.

Arrenca molt enrere en el temps, molt abans que jo nasqués, quan el pare era un nen petit i va esclatar la guerra a Turènia...

Capítol dos

Al'institut ens van passar unes imatges dels primers mesos de la guerra de Turènia que em van impressionar molt.

S'hi veu una riuada de civils tàvars que escapa dels combats per una carretera de muntanya. Els més afortunats viatgen en camions. Les caixes dels vehicles estan plenes de gom a gom i és impossible fer-hi lloc a ningú més. No hi cap ni una agulla. Al seu voltant, centenars de persones fugen a peu, carregant les poques pertinences que poden collportar. És gent humil, va vestida pobrament, esgotada i bruta. Als marges de la carretera hi ha neu, senyal que deu fer molt fred. Tot d'una, una de les dones que va caminant s'acosta a un camió i lliura el nen que porta al braç als qui viatgen a l'interior.

El professor ens va explicar que aquella dona va actuar així amb la intenció de salvar la vida al seu fill, ja que durant aquella penosa fugida molts es pensaven que les milícies urenes els atraparien i els massacrarien a tots.

Però aquell nen, que devia tenir uns dos anys, no volia separar-se de la seva mare. A les imatges es veu

com plora desconsolat i lluita amb tota la seva força contra els desconeguts que el retenen a l'interior del camió. El vehicle arrenca i desapareix del pla. La mare resta immòbil com una estàtua de sal, amb la vista perduda al davant. Al seu voltant la gent continua desfilant a peu, amb aspecte cansat i indiferent a la terrible escena que s'ha desenvolupat davant els seus ulls: la guerra acaba de separar una mare del seu fill, potser per sempre.

El nen de les imatges no és el meu pare, però ho podia haver estat.

Quan l'avi Josef tenia vint-i-tres anys, va abandonar el seu poble amuntegat a la caixa d'un camió. L'acompanyaven les dones i els nens de la família: la seva esposa, els seus dos fills petits, la seva mare, tres cunyades i set nebots. Pel camí, en una carretera de muntanya com la de les imatges, aprofitant que el camió s'havia aturat un moment, un home que anava a peu li va confiar el seu fill de tres anys i li va suplicar que el posés fora de perill. Abans que el vehicle tornés a arrencar, aquell home només va tenir temps de dir-li el nom del nen: Stefan Malnik. El meu pare.

L'avi Josef va fer mans i mànigues per reunir un altre cop pare i fill.

Els vuit mesos següents, els van passar en un camp de refugiats. Sovint rebien visites de membres d'ONG que tractaven de reagrupar familiars que s'havien separat durant el caòtic èxode. Es van repartir fotos del meu pare entre els altres camps de refugiats i el seu nom es va incloure en diferents llistes, però ningú no va reclamar un nen anomenat Stefan Malnik.

Aleshores els van concedir els visats per emigrar als Estats Units.

L'avi es va emportar el pare amb ell, però va seguir en contacte amb aquelles ONG perquè, si l'home apareixia, pogués reunir-se amb el seu fill. Mai no va passar. L'avi Josef va entendre el motiu quan ja feia tres anys que eren als Estats Units, gràcies a un llibre de fotografies sobre la guerra de Turènia. Hi sortia l'home, en blanc i negre, a la pàgina disset, estirat sobre una pila de cadàvers. A la cara, al tors i als braços, hi havia signes clars que l'havien torturat abans d'engegar-li un tret al pols. Tenia talls i cremades de cigarrets per tot el cos, i li havien gravat amb un ganivet el símbol de la doble U al pit. El seu nom no apareixia al llibre, però l'avi Josef el va reconèixer sense dubtar-ho. I el peu de foto indicava que la instantània s'havia fet a Grébovo, un poble a deu quilòmetres escassos del punt de la carretera on aquell desconegut li havia confiat el seu fill, i només dos dies després d'haver-ho fet. Tot quadrava.

L'avi es va posar en contacte amb el reporter de guerra que havia fet la foto i li va preguntar si tenia més informació sobre aquell home. No la tenia. Però recordava perfectament aquell matí, no tan sols per les escenes d'horror que va presenciar, sinó per la por que va passar. Havia temut que els milicians no li permetessin sortir viu del poble per no deixar testimonis de la massacre. El fotògraf va veure com carregaven una vintena de cadàvers en un camió i se'ls emportaven. Aquella era una pràctica habitual de les milícies urenes. Enterraven els civils que assassinaven en fosses

comunes amagades enmig del bosc, per esborrar les proves dels seus crims, en previsió que algú volgués investigar en el futur.

I això és tot el que va arribar a saber el pare de la seva família real, fins que, fa uns mesos, va rebre una carta anònima amb un detall que indicava que Aurora K. podia ser la seva mare.

Aquesta pista és el que ens va portar aquell matí fins al cementiri de Clayton, ja que el pare havia aconseguit el permís per exhumar el cadàver i agafar-ne mostres d'ADN.

Però un altre cop m'estic avançant, i he de continuar amb la història de l'avi Josef...